

Nr 992

Av herrar **Alexanderson** och **Ernulf**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 44, med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken m. m.*

I anledning av proposition nr 44 ang. de allmänna domstolarnas organisation m. m. får vi härmed väcka följande motion rörande vissa detaljfrågor utan att i detta sammanhang fatta ståndpunkt till de grundläggande och väsentliga delarna av propositionen.

1 kap. 2 § RB. Domarna i tingsrätten föreslås benämnda lagman resp. rådmän. Enligt vår mening finnes icke något vägande skäl att utmöstra den urgamla titeln häradshövding såsom namn på domare i första instans. I fråga om den nuvarande titeln borgmästare finns starkare skäl till ändring med hänsyn till innebörden av motsvarande benämning i vissa främmande länder samt kommunala hänsyn. Det synes emellertid icke olämpligt att använda titeln häradshövding även i städerna såsom nu redan sker i flera residensstäder och andra större städer. Vi biträder därför det förslag, som framförts av tre ledamöter av lagrådet, att häradshövdingtiteln skall bibehållas och jämväl att för enhetlighetens skull titeln tingsdomare bör föredragas framför titeln rådmän.

1 kap. 6 § RB. Lagtexten är här — liksom på vissa andra håll — onödigt utförlig utan att därmed något i sak utsäges. Ordet årligen i första meningen synes icke ha någon funktion. Omnämmande av tingsrättens ferier är knappast adekvat, då ferier i egentlig mening för domstolens personal icke förekommer. Verksamheten skall fortgå även under sommarmånaderna, och det är endast fråga om ett uppehåll mellan de allmänna tingen, vilket dels motsvarar det under denna tid normalt mindre behovet och dels underlättar för personalen att alternerande uttaga semester.

Paragrafen kan lämpligen förkortas genom att ordet årligen utgår ur första meningen och andra meningen helt utgår. Tiderna för de allmänna tingen fastställs av hovrätten, och det förutsättes att detta sker efter i stort sett samma grunder som nu gäller för häradsrätterna.

4 kap. 6 § RB. Här föreslås att den nuvarande valbarhetsåldern för nämndeman, 25 år, upphäves och att det endast skall krävas att vederbörande är myndig. Detta förslag har icke varit föremål för remissbehandling. Valbarhetsåldern 25 år, som överensstämmer med fordringarna för full domar-kompetens enligt domsago- och rådhusrättsstadgorna, har gammal hävd och är grundad på tankegången, att för utövande av domarbefattning bör krävas

icke blott nödtorftig mognad och förmåga att sköta egna angelägenheter utan även därutöver en viss levnadserfarenhet. Någon sänkning av denna ålder bör icke ske utan närmare utredning, som i så fall även bör avse nuvarande krav beträffande de juridiskt utbildade domarna.

Förslaget till lag ang. ändring i statstjänstemannalagen

Här föreslås ej obetydliga ändringar i den i nämnda lag inskrivna principen, att innehavare av ordinarie domartjänst icke är skyldig att utöva annan tjänst än jämställd eller högre tjänst vid den domstol han tillhör. Denna princip är av väsentlig betydelse för domarkårens oavhängighet. Några vägande skäl för att i detta sammanhang genombryta principen föreligger inte. Tjänstgöringen utom den egna domstolen skulle säkerligen gå lätt att ordna på frivillighetens väg. Dessutom gäller redan nu tjänstgöringskyldighet för vissa kvalificerade icke-ordinarie domare, t. ex. hovrättsassessorerna. I fråga om vissa andra för rättsvården vitala uppgifter, som kräver insats av lagfarna domare, t. ex. ordförandeskap i övervakningsnämnd och utskrivningsnämnd, har saken ordnats på frivillighetens väg, och några olägenheter härav har inte försports. För övrigt må anmärkas att lagförslaget i fråga om vattenrättsdomare går längre än i fråga om övriga underrättsdomare så till vida som chefsdomaren vid domstolen icke undantagits. Härigenom har man i själva verket givit avkall även på principen om likvärdig tjänst.

Det ifrågavarande lagförslaget bör sålunda icke genomföras.

Under åberopande av det anförda får vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 44

- 1) beslutar att domarna vid tingsrätten skall benämnas häradshövding resp. tingsdomare;
- 2) ändrar lydelsen av 1 kap. 6 § RB på sätt ovan angivits;
- 3) avslår förslaget om sänkning av valbarhetsåldern för nämndeman;
- 4) avslår förslaget om skyldighet för vissa domare att tjänstgöra vid annan domstol.

Stockholm den 10 april 1969

Erik Alexanderson (fp)

Gudmund Ernulf (fp)
